

**Житомирський медичний інститут
Житомирської обласної ради**

Кафедра природничих та суспільно-гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи
Гордійчук С.В.

серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЕКОНОМІКА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я. МАРКЕТИНГ МЕДИЧНИХ
ПОСЛУГ**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 223 «Медсестринство»

Освітньо-професійна програма: «Екстрена медицина»

Вид дисципліни: обов'язкова

Мова викладання: державна

Форма навчання: денна

2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка охорони здоров'я. маркетинг медичних послуг» для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 223 «Медсестринство», освітньо-професійної програми «Екстрена медицина», освітнього ступеня бакалавр. «27» серпня 2021 року

Розробник: Дмитрук О.В. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри природничих та соціально-гуманітарних дисциплін.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри природничих та соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол № 1 від «30» серпня 2021 року

Завідувач кафедри

к.п.н., доцент Круковська І.М.

Схвалено науково-методичною радою Житомирського медичного інституту ЖОР, для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 223 «Медсестринство», освітньо-професійної програми «Екстрена медицина», освітнього ступеня бакалавр.

Протокол № 1 від «31» серпня 2021 року

Узгоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Екстрена медицина»

Гарант ОПП

к.мед.н. Можарівська А.А.

Голова

Гордійчук С.В.

Перезатверджено

«___» _____, 20__ р.

«___» _____, 20__ р.

«___» _____, 20__ р.

«___» _____, 20__ р.

1. Мета вивчення дисципліни

Під впливом суспільно-економічних трансформацій «Економіка охорони здоров'я» зайняла належне місце в системі академічної та вузівської медичної науки в Україні. Актуальним завданням підготовки кваліфікованих медичних кадрів сьогодні є не тільки наявність якісної професійної бази, але й здатність адаптуватися до умов ринкової економіки, вміння на високому професійному рівні розв'язувати фінансово-економічні та господарські проблеми медичних організацій, самостійно приймати управлінські рішення з урахуванням концепції ефективного використання обмежених ресурсів для задоволення безмежних людських потреб в послугах системи охорони здоров'я. Базові економічні знання у загальному вигляді та у їх прикладанні до медичної діяльності необхідні медичним фахівцям незалежно від того, чи будуть вони займатися комерційною діяльністю чи розпоряджатимуться коштами, які надійшли з різних джерел для забезпечення діяльності медичної організації. Відповідно, метою навчальної дисципліни є підготовка конкурентоспроможного, висококваліфікованого, компетентного фахівця, який опанував категорії, принципи та методи економічної теорії в їх застосуванні до охорони здоров'я як системи та набув уміння і навички щодо економічного аналізу та маркетингової діяльності галузі на мікро- та макрорівні.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти та Освітньої професійної програми підготовки фахівців спеціалізації «Екстрена медицина», дана дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей.

Компетентнісний потенціал предмета та результати навчання:

Загальні:

- здатність навчатися та самонавчатися;
- здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою;
- здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
- здатність застосовувати знання на практиці;
- здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей;
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Спеціальна (фахова):

- здатність обстежити хворих і постраждалих на наявність невідкладних станів.

1.1 Обсяг дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань: 22 Охорона здоров'я	Обов'язкова
Модулів – 1	Спеціальність: 223 Медсестринство Спеціалізація: «Екстрена медицина»	Рік підготовки: 3
Змістових модулів – 2		6-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 48 самостійної роботи студента – 42	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції
		12 год.
		Практичні, семінарські
		36 год.
		Лабораторні
		- год.
		Самостійна робота
42 год.		
		Вид контролю: ПМК

1.2 Статус дисципліни

Обов'язкова.

1.3 Передумови для вивчення дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни:

- ґрунтується на попередньо вивчених дисциплінах: «Історія та культура України», «Українська мова», «Основи медсестринства», «Медсестринство в клінічних дисциплінах», «Юридичні та правові аспекти дій парамедика», «Обстеження стану здоров'я людини», «Анестезіологія та реаніматологія»

- інтегрується з такими дисциплінами: Медичне та фармацевтичне товарознавство», «Методологія науково-дослідної роботи», «Соціальна медицина», «Менеджмент та лідерство в медсестринстві», «Охорона праці в галузі».

- закладає фундамент для подальшого засвоєння студентами знань та умінь з циклу дисциплін професійної і практичної підготовки бакалавра.

1.4 Очікувані результати навчання

Результати навчання, згідно профілю програми, після вивчення дисципліни «Економіка охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг»:

- знати і розуміти роль та обов'язки парамедика в системі екстреної медичної допомоги;

- здійснювати оцінку безпечності місця події, демонструвати забезпечення безпеки персоналу та пацієнта, застосування табельних засобів індивідуального захисту;

- знати і розуміти доцільне застосування сукупності навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнту/клієнту гідного ставлення, приватності/інтимності, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального підходу, толерантної та неосудної поведінки;

- продемонструвати здатність використовувати належні комунікативні навички та поведінку з пацієнтом, його родиною, колегами та персоналом медичних закладів, у т.ч. однією із поширених європейських мов;

- провести первинне обстеження пацієнтів різних вікових груп, оцінити ступінь виявлених порушень, визначити потребу у проведенні екстрених рятувальних заходів.

1.5 Критерії оцінювання результатів навчання

Модуль 1

Поточне тестування та самостійна робота								ІДРС	ПМК (підсумковий модульний контроль)	Сума (залік)
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
7	7	7	7	7	7	7	7			
56								4		
60									40	100

№ з/п	Форми контролю	Засвоєння теоретичних знань	Формування практичних вмінь	Самостійна робота	Індивідуальна робота
	Поточний контроль				
1.	Заняття 1	2	3	2	
2.	Заняття 2	2	3	2	
3.	Заняття 3	2	3	2	
4.	Заняття 4	2	3	2	
5.	Заняття 5	2	3	2	
6.	Заняття 6	2	3	2	
7.	Заняття 7	2	3	2	
8.	Заняття 8	2	3	2	
	Разом	16	24	16	4
			56		4
			60		
2.	Підсумковий модульний контроль			40	
3.	Разом сума балів за засвоєння модуля			100	

- максимальна сума балів поточного контролю – 60 балів;
- загальна кількість занять (практичних) в модулі – **n**;
- максимальна кількість балів за кожне заняття для поточного контролю визначається:

$$\frac{60 \text{ (балів)}}{n} = m \text{ (балів)} \times n + (\text{ІДРС});$$

$$\frac{60 \text{ (балів)}}{8} = 7 \text{ балів} \times 8 + 4 \text{ бали (ІДРС)}$$

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент на одному практичному занятті при вивченні модуля – 7 балів.

«5» - 6-7 балів,

«4» - 5 балів,

«3» - 4 бали,

«2» - 3 і менше балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент для допуску до підсумкового модульного контролю – 32 бали.

Самостійна робота, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті в 2 бали.

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише при успішному їх виконанні та захисті. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань – 4 бали, залежить від їх обсягу та значимості. Вони додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність у модулі.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

1.6 Засоби діагностики результатів навчання

1. ПМК.
2. АЗВО (Крок-Б)

2. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Економіка охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг

Змістовий модуль 1. Економіка охорони здоров'я.

Тема 1. Теоретичні основи економіки охорони здоров'я. Ринковий механізм та економічна діяльність закладів охорони здоров'я.

Тема 2. Економічний аналіз у системі охорони здоров'я.

Тема 3. Планування та фінансування в системі охорони здоров'я. Оплата постачальників медичних послуг.

Змістовий модуль 2. Маркетинг медичних послуг.

Тема 4. Маркетинг у системі охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг.

Тема 5. Ціноутворення та методи оплати послуг в сфері охорони здоров'я.

Тема 6. Медичне страхування та його економічні аспекти.

ПМК

2.1 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	денна форма		
		у тому числі		
		л	п	с/р
1	2	3	4	5
Модуль 1. Економіка охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг				
<i>Змістовний модуль I. Економіка охорони здоров'я</i>				
Тема 1. Теоретичні основи економіки охорони здоров'я. Ринковий механізм та економічна діяльність закладів охорони здоров'я	13	2	4	7
Тема 2. Економічний аналіз у системі охорони здоров'я	17	2	8	7
Тема 3. Планування та фінансування в системі охорони здоров'я. Оплата постачальників медичних послуг	13	2	4	7
Всього за ЗМ1	43	6	16	21
<i>Змістовний модуль II. Маркетинг медичних послуг.</i>				
Тема 4. Маркетинг у системі охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг	17	2	8	7
Тема 5. Ціноутворення в системі охорони здоров'я	13	2	4	7
Тема 6. Медичне страхування та його економічні аспекти	13	2	4	7
Всього за ЗМ2	43	6	16	21
ПМК	4		4	
Всього:	90	12	36	42

2.2 Тематичний план лекцій

№ з/п	Тема	Кількість годин
Модуль 1		
1.	Теоретичні основи економіки охорони здоров'я. Ринковий механізм та економічна діяльність закладів охорони здоров'я.	2
2.	Економічний аналіз у системі охорони здоров'я.	2
3.	Планування та фінансування в системі охорони здоров'я Оплата постачальників медичних послуг.	2
4.	Маркетинг у системі охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг.	2
5.	Ціноутворення в системі охорони здоров'я.	2
6.	Медичне страхування та його економічні аспекти.	2
Всього		12

2.3 Тематичний план практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
Модуль 1		
1.	Економіка охорони здоров'я як наука і практика. Ринок медичних послуг. Господарська, економічна та соціальна діяльність закладів охорони здоров'я.	4
2.	Економічний аналіз як метод дослідження економіки охорони здоров'я. Оцінка економічного збитку від втрат здоров'я (життя) населення.	4
3.	Методи фармакоекономічного аналізу. Фінансовий аналіз господарської діяльності в системі охорони здоров'я.	4
4.	Джерела та моделі фінансування систем охорони здоров'я. Оплата постачальників медичних послуг.	4
5.	Маркетингові системи на рівні медичної організації. Моделі маркетингу послуг та їх адаптація до сфери охорони здоров'я.	4
6.	Маркетингове середовище в системі медичної допомоги. Методи дослідження ринку медичних послуг.	4
7.	Стратегії та методи ціноутворення в охороні здоров'я.	4
8.	Медичне страхування та його економічні аспекти.	4
9.	Підсумковий модульний контроль.	4
Всього		36

2.4 Тематичний план самостійної роботи

№ з/п	Тема	Кількість годин
Модуль 1		
1.	Медико-демографічна ситуація в Україні. Показники оцінки діяльності амбулаторно-поліклінічної та стаціонарної допомоги. Умови провадження господарської діяльності з медичної практики.	7
2.	Явища захворюваності, інвалідності та смертності як економічні проблеми суспільства. Напрями дослідження втрат здоров'я (життя) населення. Види та показники ефективності діяльності в охороні здоров'я.	7
3.	Моделі фінансування систем охорони здоров'я в Україні та інших країнах світу. Динаміка показників фінансування охорони здоров'я в Україні. Порівняльна характеристика ретроспективних та проспективних систем оплати праці медичних працівників.	7
4.	Основні концепції управління маркетингом. Моделі маркетингу послуг: основні характеристики. Порівняльна характеристика елементів маркетингових комунікацій. Закон України «Про рекламу».	7
5.	Цінова еластичність попиту на медичні послуги. Витрати медичного закладу на виробництво медичних послуг. Види цінових стратегій.	7
6.	Розвиток медичного страхування в Україні. Характеристика суб'єктів медичного страхування. Досвід роботи лікарняних кас як фундаменту страхової медицини.	7
Всього		42

2.5 Зміст програми

Модуль 1. Економіка охорони здоров'я та маркетинг медичних послуг

Змістовий модуль 1. Економіка охорони здоров'я

Лекція

Тема 1. Теоретичні основи економіки охорони здоров'я. Ринковий механізм та економічна діяльність закладів охорони здоров'я

Визначення, предмет і методи економіки охорони здоров'я. Мета і завдання курсу, його роль у системі вищої медичної освіти. Еволюція основних теорій економіки охорони здоров'я. Специфіка та механізм дії економічних законів у сфері охорони здоров'я. Здоров'я як економічна категорія. Поняття «якість життя», проблеми вимірювання якості життя. Вплив охорони здоров'я на розвиток економіки народного господарства. Функції та методи управління економікою охорони здоров'я. Ресурси та їх використання в галузі охорони здоров'я. Охорона здоров'я та ринкова економіка, комерційні відносини в галузі. Ринок послуг охорони здоров'я та ринок медичних послуг. Сутність ринкового механізму та основні економічні ринкові категорії. Характеристики послуг організацій охорони здоров'я. Складові конкурентоспроможності медичних послуг. Підприємницька діяльність в охороні здоров'я. Умови провадження господарської діяльності з медичної практики. Функції, які реалізуються в сфері підприємницької діяльності. Бізнес-план як головний інструмент планування підприємницької діяльності.

Самостійна робота

1. Медико-демографічна ситуація в Україні.
2. Показники оцінки діяльності амбулаторно-поліклінічної та стаціонарної допомоги.
3. Умови провадження господарської діяльності з медичної практики.

Навчальна практика

Економіка охорони здоров'я як наука і практика. Ринок медичних послуг. Господарська, економічна та соціальна діяльність закладів охорони здоров'я

Економіка охорони здоров'я як наука і практика. Ресурсне забезпечення, поняття про норми і нормативи у сфері охорони здоров'я. Показники оцінки діяльності амбулаторно-поліклінічної допомоги. Групи показників, які відображають напрями функціонування стаціонарної допомоги. Методика розрахунку показників для аналітичної довідки. Методика рейтингової оцінки стану здоров'я населення, діяльності та ресурсного забезпечення закладів охорони здоров'я. Охорона здоров'я та ринкова економіка. Ринок медичних послуг. Господарська, економічна та соціальна діяльність закладів охорони здоров'я. Види попиту на медичні послуги. Конкурентоспроможність медичної організації та медичних послуг.

Практичні навички

1. Визначати стан (ресурсне забезпечення) організації медичної допомоги населенню на конкретний період часу (працювати із статистичними довідниками).

2. Володіти методиками визначення показників для оцінки роботи амбулаторного та стаціонарного виду медичної допомоги; характеризувати показники оцінки.

3. Характеризувати ознаки ринкової економіки та номенклатуру критеріїв складових конкурентоспроможності медичних послуг.

Лекція

Тема 2. Економічний аналіз у системі охорони здоров'я

Сутність та завдання економічного аналізу в охороні здоров'я. Класифікація видів економічного аналізу. Технологія економічного аналізу та прийоми його проведення. Способи дослідження витрат при проведенні економічного аналізу. Поняття та показники соціальної, медичної, економічної ефективності діяльності закладів охорони здоров'я. Напрями дослідження економічної ефективності в охороні здоров'я як галузі діяльності. Сутність фармакоекономічного аналізу. Компоненти вимірювання економічної оцінки в охороні здоров'я. Стадії оцінки програм або втручань охорони здоров'я. Основні методи фармакоекономічного аналізу. Фінансовий аналіз господарської діяльності в системі охорони здоров'я. Фінансовий стан як сукупність показників, які відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів медичної організації.

Самостійна робота

1. Явища тимчасової непрацездатності, інвалідності та смертності як економічні проблеми суспільства.

2. Напрями дослідження втрат здоров'я (життя) населення.

3. Види та показники ефективності діяльності в охороні здоров'я.

Навчальна практика 1

Економічний аналіз як метод дослідження економіки охорони здоров'я. Оцінка економічного збитку від втрат здоров'я (життя) населення

Основні категорії (види) ефективності в охороні здоров'я. Економічна ефективність охорони здоров'я як галузі діяльності. Ефективність використання ліжкового фонду. Напрями досліджень економічних втрат капіталу здоров'я людини. Вивчення та оцінка економічних збитків при тимчасовій втраті працездатності, що викликана захворюваністю населення та травматизмом; економічні наслідки непрацездатності. Модель розрахунку економічних збитків від інвалідності та передчасної смерті. Оцінка сукупних витрат на попередження соціальних втрат суспільства, пов'язаних із захворюваністю, інвалідністю, передчасною смертністю (збережені людино-роки життя, обсяг заощадженої праці). Визначення розміру матеріальних збитків що їх завдає тимчасова непрацездатність працюючих виробничим організаціям.

Практичні навички:

1. Володіти методикою розрахунку економічних збитків зумовлених захворюваністю з тимчасовою втратою працездатності та травматизмом.
2. Володіти методикою оцінки економічних збитків від інвалідності серед працюючого населення.
3. Володіти методикою визначення економічних збитків від передчасної смерті працюючого населення.

Навчальна практика 2

Методи фармакоекономічного аналізу. Фінансовий аналіз господарської діяльності в системі охорони здоров'я.

Напрями використання фармакоекономічного аналізу. Витрати на медичні втручання та основні джерела їх інформації. Основні методи фармакоекономічного аналізу: метод «загальна вартість захворювання»; аналіз «витрати – ефективність»; аналіз «мінімізація витрат»; аналіз «витрати – вигода» та аналіз «витрати – корисність». Застосування результатів фармакоекономічного аналізу в прийнятті рішень на основі доказової інформації.

Фінансовий аналіз господарської діяльності як спосіб оцінювання і прогнозування фінансового стану та основних результатів фінансової діяльності комерційних і неприбуткових медичних організацій. Структура латентного показника «фінансовий стан» підприємства.

Практичні навички:

1. Характеризувати витрати на медичні втручання та визначати джерела їх інформації.
2. Володіти методами фармакоекономічного аналізу.
3. Оцінювати результати фінансової діяльності комерційних і неприбуткових медичних організацій.

Лекція

Тема 3. Планування та фінансування в системі охорони здоров'я. Оплата постачальників медичних послуг.

Загальноекономічні та управлінські аспекти планування в системі охорони здоров'я. Основні види планування в системі охорони здоров'я. Планування потреби в ресурсах. Базові економічні моделі фінансування охорони здоров'я. Джерела формування коштів системи охорони здоров'я в Україні. Механізм бюджетного фінансування закладів охорони здоров'я. Стан та ключові проблеми процесу акумуляції та розподілу коштів у системі фінансування закладів охорони здоров'я України. Концепція реформування фінансового забезпечення діяльності галузі. Завдання НСЗУ як національного страховика. Державні фінансові гарантії медичного обслуговування. Кошторис медичного закладу. Поточні та капітальні видатки. Поняття фінансового плану КНП. Оплата постачальників медичних послуг. Функції та структура заробітної плати. Тарифна система оплати праці та напрями її удосконалення.

Самостійна робота

1. Моделі фінансування систем охорони здоров'я в Україні та інших країнах світу.
2. Динаміка показників фінансування галузі охорони здоров'я в Україні.
3. Порівняльна характеристика ретроспективних та проспективних систем оплати праці медичних працівників.

Навчальна практика

Джерела та моделі фінансування систем охорони здоров'я. Оплата постачальників медичних послуг

Показники витрат на охорону здоров'я України. Модель фінансування системи охорони здоров'я у Великобританії, Німеччині, США. Джерела та модель фінансування системи охорони здоров'я України. Сутність багатоканального фінансування системи охорони здоров'я. Концепція розвитку бюджетно-страхової медицини в Україні. НСЗУ. Договір про медичне обслуговування населення. Запровадження принципу «гроші ходять за пацієнтом» та оплата за програмою медичних гарантій. Фінансовий план КНП. Умови оплати праці працівників закладів охорони здоров'я.

Практичні навички

1. Характеризувати моделі фінансування охорони здоров'я в різних країнах світу та Україні.
2. Аналізувати динаміку основних показників фінансування галузі охорони здоров'я України (за статистичними довідниками).
3. Визначати складові фінансового плану медичного підприємства та особливості оплати праці медичних працівників.

Тема: ПМК

Змістовний модуль II. Маркетинг медичних послуг.

Лекція

Тема 4. Маркетинг у системі охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг.

Поняття та основні категорії маркетингу в охороні здоров'я. Концепції розвитку маркетингу. Класифікація видів маркетингу. Принципи та соціально-економічний зміст, види, функції та завдання маркетингу в охороні здоров'я. Технологія реалізації маркетингу на рівні медичної організації. Маркетингове середовище та його вплив на діяльність медичної організації. Забезпечуючі підсистеми маркетингу. Маркетингові дослідження в охороні здоров'я. Сутність кабінетних та польових досліджень. Процес маркетингових досліджень. Організація та контроль маркетингу. Причини затримки розвитку маркетингу в охороні здоров'я.

Базові моделі маркетингу послуг. Класифікація медичних послуг. Маркетинг медичних послуг: стратегії та інструментарій. Сегментування та позиціонування на ринку медичних послуг. Внутрішній та зовнішній маркетинг медичних послуг як процес. Продуктова, асортиментна політика медичної

організації. Життєвий цикл продукції. Рівні медичної послуги, процес її придбання/споживання. Концепція очікуваної послуги. Збутова та комунікаційна політика медичної організації. Комплекс маркетингових комунікацій.

Самостійна робота

1. Основні концепції управління маркетингом.
2. Моделі маркетингу послуг: основні характеристики.
3. Порівняльна характеристика елементів маркетингових комунікацій. Закон України «Про рекламу».

Навчальна практика 1

Маркетингові системи на рівні медичної організації. Моделі маркетингу послуг та їх адаптація до сфери охорони здоров'я.

Моделі маркетингу послуг та їх адаптація до сфери охорони здоров'я (Д. Ратмела, Л. Ейгліє і Е. Ланггарда, К. Гренрооса, М. Бітнер, Ф. Котлера). Маркетингові системи на рівні медичного підприємства: інформаційна, засобів маркетингу, управління маркетингом (планування маркетингу, організація служби маркетингу, маркетинговий контроль). Внутрішній та зовнішній маркетинг медичних послуг як процес. Продуктова, цінова, збутова та комунікаційна політики медичного закладу: основні характеристики та завдання. Принципи контролю системи маркетингу медичного підприємства. Зміст та способи контролю маркетингових заходів.

Практичні навички:

- 1) визначати мети та завдання маркетингової діяльності медичного закладу; види маркетингу, можливості регулювання попиту на медичні послуги;
- 2) здійснювати контроль маркетингової діяльності закладу;
- 3) приймати управлінські маркетингові рішення на основі методу кейсів.

Навчальна практика 2

«Маркетингове середовище в системі медичної допомоги. Методи дослідження ринку медичних послуг».

Маркетингове середовище медичної організації. Напрями маркетингових досліджень ринку медичних послуг. Методи маркетингових досліджень суб'єктів медичного ринку. Модель поведінки споживача, фактори впливу на поведінку споживачів медичних послуг. Завоювання прихильності споживачів та побудова взаємовідносин з ними. Фактори, що впливають на очікування від медичного обслуговування. Обмеження маркетингових засобів в охороні здоров'я.

Практичні навички:

- 1) здійснювати маркетингові дослідження суб'єктів медичного ринку;
- 2) здійснювати аналіз господарського «портфеля» на основі оцінки прибутковості складових асортименту послуг та перспективи реалізації медичних послуг на основі АВС-аналізу і оцінки споживчої активності;
- 3) визначати особливості рекламування та засобів стимулювання збуту в системі маркетингових комунікацій медичного закладу.

Лекція

Тема 5. Ціноутворення в системі охорони здоров'я

Сутність ціни. Чинники ціноутворення та механізм регулювання цін. Регулювання цін на медичні послуги в ЛПЗ різної форми власності за нормативними документами. Функції ціни. Класифікація цін в системі охорони здоров'я. Основні етапи ціноутворення та їх характеристика. Елементи ціни медичної послуги. Сутність витратного методу розрахунку вартості медичної допомоги. Види витрат на виробництво медичних послуг. Загальний алгоритм розрахунку ціни медичної допомоги. Основні цінові стратегії. Особливості ціноутворення та методів оплати послуг в сфері охорони здоров'я.

Самостійна робота

1. Цінова еластичність попиту на медичні послуги.
2. Витрати медичного закладу на виробництво медичних послуг.
3. Види цінових стратегій.

Навчальна практика

Стратегії та методи ціноутворення в охороні здоров'я.

Види цінових стратегій. Методологія та порядок обліку витрат, які здійснюють заклади охорони здоров'я у зв'язку з наданням послуг з медичного обслуговування. Аналіз обліку витрат із застосуванням методу покрокового розподілу витрат «зверху донизу». Складові виробничої собівартості послуг. Економіко-математична модель для визначення вартості медичної допомоги амбулаторному пацієнту або випадку амбулаторної допомоги. Методи оплати послуг в сфері охорони здоров'я.

Практичні навички:

1. Визначати підходи до обліку витрат у закладах охорони здоров'я тактику (метод) ціноутворення за вихідними даними.
2. Володіти методикою розрахунку вартості лікування в амбулаторних умовах.
3. Володіти методикою розрахунку вартості лікування в умовах стаціонару.

Тема 6. Медичне страхування та його економічні аспекти

Страхування як економічна категорія. Специфічні функції та принципи страхування. Законодавчі ініціативи щодо запровадження загальнообов'язкового державного медичного страхування в Україні. Місце медичного страхування в загальній системі страхування. Теоретичні основи, завдання та суб'єкти медичного страхування. Форми медичного страхування, їх порівняльна характеристика. Економічна сутність медичного страхування. Економічні інтереси суб'єктів медичного страхування. Структура страхового тарифу. Андеррайтинг у медичному страхуванні. Досвід функціонування лікарняних кас в Україні як фундаменту страхової медицини.

Самостійна робота.

1. Розвиток медичного страхування в Україні.
2. Характеристика суб'єктів медичного страхування.
3. Досвід роботи лікарняних кас як фундаменту страхової медицини.

Навчальна практика

Медичне страхування та його економічні аспекти

Види страхування: за принципом управління; за напрямком медичного страхування; за формою залучення застрахованих. Форми медичного страхування та їх характеристика: обов'язкове та добровільне. Страхові ризики та страхові випадки за ДМС. Договір добровільного медичного страхування. Страхова програма та страховий поліс. Страховий тариф та страховий платіж. Основні категорії послуг, які надають страхові компанії з медичного страхування. Концепція асистансу та її практичне застосування в медичному страхуванні осіб, які від'їжджають за кордон. Досвід функціонування лікарняних кас в Україні як фундаменту страхової медицини.

Практичні навички:

1. Визначати економічну необхідність, значення та особливості медичного страхування.
2. Характеризувати види та форми медичного страхування.
3. Здійснювати економічні розрахунки щодо забезпечення медичного страхування.

Тема: ПМК

3. Форма поточного та підсумкового контролю

1. Усне опитування.
2. Тестовий контроль.
3. Програмований контроль.
4. Підсумковий модульний контроль.

4. Рекомендовані джерела інформації

Базові:

1. Баєва О.В. Економіка та підприємництво в охороні здоров'я: навч. посіб. / О.В. Баєва, В.І. Чебан. – К. : Вид-во БДМУ, 2013. – 360 с.
2. Баєва О.В. Страхова медицина і медичне страхування: навч. посіб. / О.В. Баєва. – К. : ВД «Персонал», 2013. – 432 с.
3. Балабанова Л.В. Маркетинг: підруч. / Л.В. Балабанова. – Вид. 3-тє, перероб. і допов. – Київ : КНЕУ, 2015. – 543 с.
4. Вороненко Ю.В. Фінансовий менеджмент з основами економіки охорони здоров'я / Вороненко Ю.В., Пашенко В.М. : навч. посіб. – К. : Міжрег. вид. центр «Медінформ», 2014. – 544 с.
5. Економіка охорони здоров'я: підруч. / За заг. ред. д. мед. н., проф. Парія В.Д.; Нац. мед. у-т ім. О. О. Богомольця. – Житомир: , 2021. – 288 с.
6. Іванова Л. О. Маркетинг послуг : навч. посіб. / Л. О. Іванова, Б. Б. Семак, О. М. Вовчанська. – Львів : Вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2018. – 508 с.
7. Солоненко Н.Д. Економіка охорони здоров'я : навч. посіб. / Н.Д. Солоненко. – К. : ДП «ВД Персонал», 2014. – 408 с.
8. Загорський В. С. Управління фінансовими ресурсами закладів охорони здоров'я [текст]: моногр. / В. С. Загорський, З. М. Лободіна, Г. С. Лопушняк. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2010. – 276 с

Допоміжні:

9. Визначення собівартості і ціноутворення в клінічній медицині (практичні рекомендації) – Дніпропетровськ: Центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України, 2010. – 28 с.
10. Економіка охорони здоров'я: підруч. / В.Ф. Москаленко, О.П. Гульчій, В.В. Таран та ін. – Вінниця: Нова книга, 2010. – 288 с.
11. Караєва Н.В. Кількісна оцінка макроекономічного збитку від втрат здоров'я населення / Н.В. Караєва // Наукові вісті нац. техн. ун-ту України. – 2004. – № 5. – С.13-21.
12. Ліштаба Л.В. Сучасний стан та особливості фінансування сфери охорони здоров'я в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/6_2017/05.pdf
13. Методика аналізу роботи лікувально-профілактичних закладів та оцінка рівня надання медичної допомоги населенню окремими спеціалістами. Методичні розробки. – К., 2010. – 30 с.
14. Методичні рекомендації щодо планування видатків та використання бюджетних коштів для надання медичної допомоги закладами охорони здоров'я (МОЗ України). – К., 2012. – 29 с.
15. Москаленко В.Ф. Принципи побудови оптимальної системи охорони здоров'я: український контекст: моногр. / В.Ф. Москаленко. – К. : Книга-плюс, 2008. – 320 с.

16. Методичні рекомендації щодо розрахунку потреби населення у медичній допомозі: Наказ МОЗ України від 15.07.2011 р. № 420 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacii-shodo-rozrahunku-doc68202.html>

17. Методика обрахунку кількості лікарняних ліжок у розрахунку на 10 тис. населення: Наказ МОЗ України від 01.02.2016 р. №51 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0269-16>

18. Надюк З.О. Ринок медичних послуг: роль держави у фінансуванні системи охорони здоров'я України / З.О. Надюк // Державне управління. – 2008. – №4 с. 100-103.

19. Пащенко В.М. Маркетинг медичних послуг / В.М. Пащенко // Главный врач. – 2006. – №6. – С.66-77.

20. Про внесення змін до основ законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 07.07.2011р. № 3611-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3611-17>.

21. Про ціни та ціноутворення: Закон України від 21.06.2012 № 5007-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>

22. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики: Постанова КМУ від 2 березня 2016 р. № 285 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras>

23. Про затвердження Методики розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування: Постанова КМУ від 27 грудня 2017 р. № 1075 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1075-2017-%D0%BF>

24. Про бюджетну класифікацію: Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article%3Fart_id=356065&cat_id

25. Про впорядкування умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення: Наказ Мінпраці та соцполітики України від 05.10.2005 № 308/519 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1209-05>

26. Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти: Постанова Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1138-96-%D0%BF>

27. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 р. № 228 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF>

28. Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 р. № 1013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1013-2016>

29. Руденко В.В Сучасний стан фінансового забезпечення охорони здоров'я в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://economyandsociety.in.ua/journal/19_2018.ukr/170.pdf
30. Рейтингова оцінка стану охорони здоров'я населення, діяльності та ресурсного забезпечення закладів охорони здоров'я України: Наказ МОЗ України від 31.05.2002 № 197 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/reiting_vcilomu2.html
31. Солдатенко О. Сучасний стан правового регулювання фінансування сфери охорони здоров'я України / О. Солдатенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2018/2/27.pdf>
32. Ткаченко Л.В. Маркетинг послуг: Підручник. / Л.В. Ткаченко – К. : Основа, 2006. – 448 с.
33. Тогунов І.А. Лікар і пацієнт на ринку медичних послуг [Електронний ресурс] / І.А. Тогунов // Обласний фонд обов'язкового медичного страхування. – Режим доступу : <http://www.marketing/spb.ru>.
34. Шомникова А.В. Ринок медичних послуг: проблеми ефективного використання маркетингового дослідження // А.В. Шомникова // Наукові праці НДФІ. – 2009. - №2. – С. 131-136.
35. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uiph.kiev.ua/2017.pdf>